

prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central: V. Severin

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău: Iu. Cimpoi, I. Secrieru și A. Danilov

DECIZIE

16 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

Ala Cobăneanu

Judecători

Dumitru Mardari și Luiza Gafton

examinând recursul declarat de societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea cu capital străin „Onur Summa JV” societate cu răspundere limitată împotriva societății pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2018, prin care s-a admis parțial cererea societății pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat termen pentru achitarea taxei de stat

c o n s t a t ă

La 16 septembrie 2015 prin intermediul oficiului poștal întreprinderea cu capital străin „Onur Summa JV” societate cu răspundere limitată a depus cerere de chemare în judecată împotriva societății pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că în anul 2012 a fost selectată în cadrul unui concurs internațional pentru a efectua lucrări de reabilitare a drumului Sărăteni-Soroca.

Aceste lucrări reprezintă obiectul proiectului din cadrul Programului Compact al Guvernului SUA.

A mai indicat că Programul Compact este un program de asistență oferit Republicii Moldova de către Guvernul SUA prin intermediul Corporației Provocările Mileniului pentru perioada 2010 – 2015 și prevede investiții în reabilitarea porțiunii traseului național M2 de la intersecția Sărăteni spre raionul Soroca până la intersecția Drochia cu o lungime de 93 km.

La 24 august 2014 a încheiat cu societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” contract de subantrepriză, obiectul contractului constând în lucrări de reparații, renovare, construcția fântânilor mină pentru sectorul de drum Sărăteni-Soroca - intersecția Drochia și lucrări de amenajare a zonei de odihnă pentru sectorul de drum Sărăteni – Soroca-intersecția Drochia – km 109-846.

Conform pct. II din contract, societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” și-a asumat obligația de a finisa toate lucrările până la 30 septembrie 2014.

Conform pct. IV din contract și a devizului – ofertă pentru lucrările de reparații, renovare, construcția fântânilor mină, urma să fie achitată suma totală de 884 121 lei, iar pentru lucrările de amenajare a zonei de odihnă – suma totală de 663 396 lei.

Ulterior, la contractul de subantrepriză din 25 august 2014 a fost întocmit contractul adițional, prin care societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” s-a obligat să execute lucrări de construcție a peretelui decorativ amplasat în zona de odihnă km 109-846, iar clientul s-a obligat să achite suma de 35 751 lei, iar în total urma să fie achitată suma de 1 583 268 lei.

În vederea respectării pct. V din contract, la 28 august 2014 a achitat 25 % din suma totală în calitate de avans, ceea ce constituie 386 879,25 lei, iar până la 30 decembrie 2014 a achitat suma de 1 128 767,75 lei.

Punctul III a contractului prevede că întreg complexul de lucru urma să fie executat de către subcontractorul societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” cu propriul său echipament, mașini și aparate de construcții și personal calificat.

La 25 decembrie 2014 pârâtul a solicitat transferul sumei de 198 000 lei pentru finisarea lucrărilor și fiind responsabili de realizarea proiectului respectiv și presați de timp, a acceptat transferul acestei sume cu speranța că lucrările să fie finisate în termen și la nivel corespunzător, însă pârâtul nu a efectuat lucrările de finisare.

Lucrătorii societății pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” au refuzat să se prezinte la lucru pe motiv că nu le-a fost achitat salariul, astfel că la 16 februarie 2015 a fost întocmit un protocol, prin care contractorul general a convenit direct cu lucrătorii subcontractantului societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” pentru a executa careva lucrări și pentru care i-a remunerat cu suma de 4 000 lei fiecare.

La solicitarea privind reluarea lucrărilor prevăzute de contract ori refacerea celor executate, dar care nu corespund nivelului de calitate, din partea societății pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” nu a parvenit nicio reacție.

Fiind presați de timp, au fost nevoiți de a se adresa către o altă companie pentru a finisa lucrările stopate de ceva timp și să suporte cheltuieli duble pentru finisarea lucrărilor.

Întreprinderea cu capital străin „Onur Summa JV” societate cu răspundere limitată cere încasarea de la societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” a sumei de 465 336,89 lei ce constituie suma achitată pentru executarea lucrărilor prevăzute în contractul din 25 august 2014, dar care nu au fost efectuate (f.d. 3-7, vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 29 decembrie 2017 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea cu capital străin „Onur Summa JV” societate cu răspundere limitată.

S-a încasat de la societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” în beneficiul întreprinderii cu capital străin „Onur Summa JV” societate cu răspundere limitată suma datoriei formate în baza contractului din 25 august 2014 în mărime de 465 336,89 lei și taxa de stat în mărime de 13 960 lei (f.d. 198, 200-204 vol. I).

La 26 ianuarie 2018 societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 29 decembrie 2017, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii, scutirea de la plata taxei de stat (f.d. 205, vol. I).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018 nu s-a dat curs cererii de apel depuse de societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul”.

S-a comunicat societății pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” despre necesitatea prezentării apelului motivat în instanța de apel, stabilindu-i termen până la 13 martie 2018.

S-a explicat societății pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” că în caz dacă nu va prezenta apelul motivat în termen, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele va fi restituită (f.d. 211-212, vol. I).

La 12 martie 2018 societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” a depus cerere de scutire de la plata taxei de stat, invocând situația financiară precară și anume că pe conturile întreprinderii nu se află mijloace bănești, iar conturile bancare sunt sechestrate, fiind astfel în imposibilitate de a achita taxa de stat (f.d. 218-219, vol. I).

La 12 martie 2018 societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” a prezentat instanței de apel și cererea de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe (f.d. 223-230, vol. I).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2018 s-a admis parțial cererea societății pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

S-a scutit parțial societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” de la plata taxei de stat în mărime de 6 470,1 lei.

Nu s-a dat curs cererii de apel declarate de societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” .

S-a obligat societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” să achite restul plății taxei de stat în mărime de 4 000 lei.

S-a comunicat societății pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” despre necesitatea prezentării dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 4 000 lei până la 10 aprilie 2018.

S-a explicat societății pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” că în caz dacă nu va prezenta dovada de achitare a taxei de stat în termen, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele va fi restituită (f.d. 3-7, vol. II).

La 28 martie 2018 societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2018, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii și trimiterea pricinii pentru judecare în fond la Curtea de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” a indicat că nu are posibilitate să achite nici taxa de stat în mărime de 4 000 lei, având în vedere că conturile întreprinderii sunt blocate, iar întreprinderea nu activează.

Consideră că impunerea achitării taxei de stat în mărime de 4 000 lei reprezintă o îngrădire a accesului la justiție.

În conformitate cu art. 426 alin. (1) și (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se depune și se examinează în modul stabilit de prezentul capitol, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune.

Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind argumentele recursului în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că

recursul este depus în termen, însă neîntemeiat și urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate din următoarele motive.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Recursul declarat de societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” la 28 martie 2018 împotriva încheierii din 13 martie 2018 este depus în interiorul termenului de 15 zile stabilit de legiuitor.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 85 alin.(4) Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Articolul 4 alin.(1) Legea taxei de stat nr.1216-XII din 03 decembrie 1992 cu modificările și completările ulterioare, expres prevede că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Din sensul acestor norme de drept rezultă că instanța de judecată poate să scutească persoana juridică și fizică de plata taxei de stat, în dependență de situația ei materială, în cererea de scutire urmând a fi expuse circumstanțele care justifică solicitarea și anexate actele confirmative.

În cererea de scutire a persoanei juridice urmează a fi expuse circumstanțele care justifică solicitarea și anexate actele confirmative ale acestor circumstanțe (informația de la Inspectoratul fiscal privind existența și situația conturilor bancare, dările de seamă fiscale pentru ultimii ani, informația de la oficiul cadastral privind imobilele deținute, informația de la societatea pe acțiuni „Registru” privind mijloacele de transport, pe care le are în proprietate, etc.).

Înaintând cererea de scutire de plata taxei de stat, societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” a invocat situația materială precară, anexând în acest sens certificatul din 13 martie 2018 eliberat de banca comercială „Victoriabank” societate pe acțiuni, prin care se confirmă că contul recurentului este suspendat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Orhei și asupra acestuia sunt aplicate 6 sechestre de către executorii judecătorești (f.d. 244, vol. I).

Curtea de Apel Chișinău întemeiat a constatat că societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” nu a prezentat dovezi suficiente, pertinente pentru a proba că se află în imposibilitate de a achita taxa de stat și care ar constitui temei de scutire integrală de la plata taxei de stat, iar certificatul eliberat de banca comercială „Victoriabank” societate pe acțiuni nu prezintă o probă concludentă care să ateste situația financiară a întreprinderii, și justificat a dispus scutirea parțială a apelantului de la plata taxei de stat.

Afirmațiile recurentului cu privire la situația financiară precară urmează a fi apreciate critic de instanța de recurs, în condițiile în care interesele societății pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” au fost reprezentate în prima instanță de avocatul Serghei Șteliman, în baza mandatului din 12 decembrie 2016 și contractului de asistență juridică din 10 decembrie 2016 (f.d. 151, vol. I), și avocatul stagiar Veaceslav Domenico, în baza mandatului din 06 martie 2017 și contractului de asistență juridică

din 06 martie 2017 (f.d. 153, vol. I), ceea ce presupune suportarea unor cheltuieli financiare pe parcursul procesului.

Colegiul reține că dreptul la acces liber la justiție nu este absolut, ci unul care poate implica anumite limitări instituite de stat, inclusiv prin prisma impunerii exercitării unei căi de atac în justiție cu taxă de stat, limitarea dată fiind în concordanță cu art. 6 par. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și cu art. 20 din Constituție dacă este adiacentă scopului urmărit și proporțională situației care a determinat-o.

În cauza Tudor-Comerț c. Moldovei (Cererea nr. 27888/04), Curtea de la Strasbourg a statuat că dreptul la tribunal este pus grav în discuție dacă taxa de stat este fixată într-un quantum excesiv și persoana este lipsită de resurse financiare. Curtea a arătat că în toate cazurile, instanța de judecată trebuie să examineze posibilitatea reducerii quantumului acesteia sau scutirea creditorului care invocă situația grea financiară.

Curtea de Apel Chișinău întemeiat a constatat că soluția adoptată cu privire la scutirea parțială a apelantului de la plata taxei de stat nu aduce atingere liberului acces la justiție, or practica constată a Curții Europene atestă că dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut, ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante.

În speță, scopul urmărit de legiuitor este de a colecta fonduri pentru bugetul public și de a limita exercitarea abuzivă de către justițiabili a căilor de atac, fiind bazat pe rațiuni care vizează buna administrare a justiției.

Astfel, din considerentele menționate și reținând că instanța de apel a aplicat corect normele de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul ca neîntemeiat și de a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de societatea pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul”.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2018, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea cu capital străin „Onur Summa JV” societate cu răspundere limitată împotriva societății pe acțiuni de reparații și construcții „Meșterul” cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Ala Cobăneanu

judecători

Dumitru Mardari

Luiza Gafton